

Pipafigyist

2009. augusztus • III. évfolyam, 8. szám

Közéleti Civil Hírmondó

Ára: 100 Ft

A magyar Szent Korona jelképrendszere

„A magyar Szent Korona Európa egyik legrégebben használt és mai napig épségben megmaradt koronája. A magyar államiség egyik jelképe, mely végigkísérte a magyar történelmet.” Eredetéről és kialakulásáról a kutatók álláspontja alapvető kérdésekben megoszlik, több mint negyven elmélet keletkezett eredetének megfejtésére. Így nem egyszerű eligazodni a sok elmélet útvesztőjében, de megpróbálni mindenképp érdemes. A dolgozatom alapjául szolgál Pap Gábor: „Angyali korona, szent csillag – Beszélgetések a magyar Szent Koronáról” című kiadványa. Számomra az ő feltevései voltak a legszimpatikusabbak a szakrális szemléletmód miatt. Továbbá tanulmányoztam Szabados Dezső, Dr. Imre László írásait, illetve több internetes portált.

A Szent Korona útja, hányattatásai

Az Árpád-ház kihalása után II. Vencel 1304-ben a koronázási ékszereket Prágába vitte. Halála után a német-cseh béke egyik feltétele volt, hogy az utód III. Vencel lemond a magyar trónról. I. Albert német király nem saját magának követelte a Szent Koronát, hanem azt unokaöccsének, Károly Róbertnek szánta. Azonban Vencel szövetségeseinek, Bajor Ottónak adta át a koronát és trónhoz való jogát. Ottó, hogy a feltűnést elkerülje, egy csobolyóba rejtette a koronát. Egyik éjjel a földre esett és csak másnap találták meg. A Képes Krónika írja le így mindezt: „S mit jelent az, hogy senki más meg nem találta, hanem csak azok, akik viszik vala, ha nem azt, hogy Magyarország angyal adta koronájától meg ne fosztassék.” A Szent Korona kutatásában volt olyan időszak, amikor a kereszt ferdeségét ezzel az esettel magyarázták. 1307 elején Ottó Erdélybe indult, Kán László elfogta a magyar királyt a nála lévő Szent Koronával együtt. A fogságban Ottó lemondott magyarországi uralmi terveiről. 1309-ben Budán Tamás esztergomi érsek királlyá koronázta Károly Róbertet, de alkalmi koronát használt. Kán László csak az egyházi átok hatására adta vissza a koronát, így 1310-ben Károly Róbertet ismét megkoronázták.

A korona körüli bonyodalmak I. Lajos halála után kezdődnek újra. 1385-ben Durazzói Károly megszerzi a koronát és királlyá koronázza magát. Mária anyakirályné azonban elfogta és megölette Károlyt. Ezt követően a korona Mária, Zsigmond, majd Albert királyaink birtokában volt. Albert halála után, 1440-ben Kottaner Jánosné, a királyné udvarhölgye ellopta Visegrádról a koronát és Komáromba vitte, így lehetővé tette V. László megkoronázását. Ulászlót egy alkalmi koronával koronázták meg, a két

király miatt az országban polgárháború tört ki. A csatából Ulászló került ki győztesen. 1463-ban Mátyás király Bécsből vásárolta vissza a koronát 80 000 aranyforintért. A mohácsi csata után Habsburg Mária Bécsbe menekítette I. Ferdinándhoz. Koronázását 1527. november 3-án tartották. Ez volt az utolsó székesfehérvári királykoronázás.

A koronázási ékszerek a Parlamentben

1848. december 30-án Kossuth Lajos rendeletet adott ki a korona Debrecenbe való szállítására a biztonság érdekében.

1916. december 30-án került sor az utolsó magyar koronázásra. Budapesten IV. Károlyt és Zita hercegnőt Csernoch János esztergomi érsek koronázta meg. A nyilas hatalomátvétel után 1944 novemberében Veszprémbe, Kőszegre majd Velembe került, útját Matsee-ben, Augsburgban és Frankfurtban folytatta. 1951-től 1978-ig az amerikai Fort Knox katonai bázison őrizték. 1978. január 5-én ért ismét magyar földre. 2000. január 1-én ünnepélyes keretek között a Parlament kupolacsarnokába került.

Mitől „szent” a Szent Korona?

Nem feltétlenül magától értetődő, hogy ez a korona szent. Kortársa, a német-római császári koronát nem nevezték szentnek, hanem magát a Római Birodalmat. A koronák három típusát különböztetjük meg. Az első a házi korona, amelyet családi körben hordott a király. A második az országgló korona, amelyet az országos ügyek intézésekor, idegen országok követeinek fogadásakor viselt. A harmadik

pedig a beavató korona (elsősorban Belső-Ázsiában vannak erre példák), amit csakis egy alkalommal, a koronázásakor viselhetett a mindenkor uralkodó. Felépítése és alakja is sajátos, egyetlen analógiáját a sámánkoronák szolgáltatják. Ismereteink szerint Európában az utolsó másfél ezer évben miénk volt az egyetlen beavató korona.

Sajátságai közé sorolhatjuk második jellemzőként, hogy lecserélhetetlen, mint azt Károly Róbert esetében is láthattuk. Harmadik jellemzőként elmondhatjuk a mi beavatási koronánkról, hogy nem tárgynak tételeződik, a Szent Korona élő minőség. Végül kijelenthetjük, hogy a beavató koronák ábrázolhatatlanok, egyfajta tabunak tekintették. Képes Krónika tele van királykoronázásokkal, de ennek a koronának csakis sztereotíp ábrázolásaival találkozhatunk, amely úgy fest, mint egy gyermekrajz. Első hiteles ábrázolása a Fugger család müncheni krónikájában jelent meg a hozzátartozó szöveggel együtt.

A korona szerkezete

A Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia kiadványai, valamint a témával foglalkozó történészek többsége szerint a koronát III. Béla (1172–1196) korában állították össze két fő részből: az úgynevezett görög koronából (corona graeca) és a latin koronából (corona latina). Azonban semmiféle bizonyíték nincs arra, hogy ezt a két részt valaha is külön-külön használták volna. A hivatalos álláspont szerint a felső rész Bizáncban készült egy görög műhelyben 1000 körül, míg az alsó rész valahol Nyugat-Európában.

Négy pontban foglalható össze miben különbözik a felső és az alsó korona-rész. Az első, hogy az alsó részen görög feliratokat látunk, melyek görög betűkkel íródtak, míg a felső részen latin feliratok találhatók. Kovács József egyháztörténész hívta fel a figyelmet arra, hogy a görög és latin nyelv együttes használata a mai napig eleven gyakorlat a római katolikus egyházban. A legszentebb aktusoknál, a papszentelésnél és a templomszentelésnél mind a két nyelvet kötelező használni. A görög a bölcsesség nyelve, a latin pedig a hatalomé.

A második kettősség, hogy az alsó korona-szinten a szentek csak fél alakja látható, míg a felső szinten egész alakos apostolábrázolásokkal találkozunk. Kivételt képez az alsó Pantokrátor (a világmindenségen uralkodó) Krisztus, aki egészalakos ábrázolásban látható. Átkötő személyiség, aki a felső rendet lehozza a földi világba, de megőrzi a fenti világhoz tartozást is. A korona képi világának kialakítása valószínűleg a középkor derekára esett. Ekkor a népművészetben az emberábrázolásban három szint létezett. Az első szint a nyakvonalon felül van, ez a szellemiség szférája. A második szint a nyakvonal és az övonal között húzódik, ez a lelkeség birodalma. A harmadik pedig az övonal alatti terület, amely a testiséget jelképezi.

A harmadik kettősség a zománctechnikában nyilvánul meg. Az alsó részben egy tepsyszerű mélyedésbe kerül bele az emberalak. A tepsin belül rekeszeket alakítanak ki, aranyszalagokkal választják el egymástól a különböző színeket, a háttér pedig maga a hordozó aranylemez. A felső korona-szinten telizománcozott technikát alkalmaztak. A figura, a felirat és a háttér is zománcozott. Kivételként a felső Pantokrátort kell említenem.

Szent István mindnyájunké

Az országban, ahol a nemzet géniusza a tapintatosság békőiba van verve az ezer éves hazában, melynek állami existenciája számára minduntalan jogi formulákat kell feltalálni ... a mérséklet és okosság klasszikus honában óvatosan kell megválasztani nemzeti szimbólumokat. Szent István ünnepe, mintegy magától kínálkozik ilyen szimbólumnak; nemzetünknek sorsa, hogy leginkább azt szabad ünnepelnünk ami régi és homályba vesző, nemzetünknek bölcs kötelessége, hogy leginkább ama zászlókat üdvözljük, amelyeknek aranyozása egészen fakó, nem rikít, nem nagyon üt el a hivatalos színektől sem. Ilyen szempontból a mai szent nap egészen kifogástalan is: a királyság megalapításának ünnepe ez, a királyé, aki országával szerencsére még nem volt külső közjogi kötelékben, aki nemzetiségi politikában is nagylelkűen gondolkodhatott, aki békességben élt Rómával is, miként mutatja szentté avatása is.

(1898. augusztus 20., Országos Hírlap)
Mikszáth Kálmán

(Folytatás a 4. oldalon)

Jeles évfordulók

Augusztus

30 éve hunyt el Haris Béla (Vác, 1901. február 8.–1979. augusztus 5.) mérnök-alezredes. 1926-ban indult majd 20 éves hadmérnöki karrierje, melynek eredményeként a légoltalmi és gépészeti berendezések szakteknintélyét, a gellérthegyi sziklaközpont, a metró, a várhegyi alagút, kórházak és katonai létesítmények gépészeti berendezéseinek tervezőjét tiszteltük benne. A német megszállást követően mindent megtesz zsidó származású kollégái megmentésére, a nyilas kormányzat alatt többször szabotálja a németek pusztításra kiadott parancsait, majd a visszavonuló csapatokkal elhagyta az országot. A háború után hazatért, 1949-től újra a hadsereg tisztje. A „régii” katonatisztek elleni megtorlás részeként 1950-ben az ÁVH letartóztatja, és 1952-ig börtönben van. Utána az Építésügyi Minisztériumban, majd az Út- és Vasútervező vállalatnál dolgozik. 1999-ben a bíróság semmisnek nyilvánította a koncepciók perben ellene hozott ítéletet.

45 éve hunyt el Bárzi Gusztáv (eredetileg Kratina Gusztáv; Nyitraudvarnok, 1890. szeptember 13. – Budapest, 1964. augusztus 9.) gyógypedagógus, orvos. Miután 1910-ben tanári képesítést szerzett Léván, a fővárosba költözött, s 1913-ban letett eredményes gyógypedagógiai tanári vizsgáját követően a Siketnémasági Intézetnek tanára lett. 1936-tól a Gyógypedagógiai Nevelőintézet tanára, majd igazgatója lett. Több intézményben foglalkozott értelmi fogyatékosok, látássérült, nagyothalló és beszédhibás gyerekek nevelésével, részt vett a magyar iskolaorvosi rendszer kiépítésében. 1942-től 1963-as nyugdíjba vonulásáig a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola igazgatója volt. 1958-ban irányításával jött létre Brandenburgban az értelmi fogyatékosok nevelésére szakosodott Barczi-Haus. Ő fektette le a gyógypedagógia elméleti alapjait, leírta az agykérgi eredetű siketnémaságot, s a kezelésére kidolgozott gyógypedagógiai eljárása világszerte ismertté tette.

50 éve hunyt el Jávor Pál (eredetileg Jermann Pál, Arad, 1902. január 31. – Budapest, 1959. augusztus 14.) az egyik legismertebb és legkedveltebb magyar színész. Népszerűségét kezdetben jó megjelenésének, tucatfilmekben játszott erős karakterű figuráinak köszönhette, de később felismerték drámai tehetségét is. 1918-ban az Aradi Hírlap gyakornoka volt, de kiutasította magát az újdonsült Romániából, mert Dániában akart letelepedni. Azonban vasúti jegyét Budapesten érvénytelenítették, így beiratkozott a Színművészeti Akadémiára, ezzel indult ragyogó színészi karrierje. 1946-ban az Egyesült Államokban turnézott, Hollywoodban is kapott kisebb szerepeket, nagy sikerrel lépett fel amerikai magyarok előtt. Azonban az 1957-ig tartó amerikai életszakasza összességében sikertelen volt, és honvágyát sem tudta leküzdeni. Kitérő lelkesedéssel fogadták itthon, de betegsége ekkor már egyre inkább elhatalmasodott rajta. 1959-ben a Nemzeti Színházhoz szerződött, ami nagy elégtétel volt számára, hiszen a háború után Major Tamás nem fogadta be a színházba, de betegsége miatt szerepet itt már nem kapott.

150 éve született és 80 éve hunyt el Benedek Elek (Kisbacon, 1859. szeptember 30. – Kisbacon, 1929. augusztus 17.) újságíró, író, „a nagy mesemondó”. Bölcsésztanulmányait Székelyudvarhelyen, és Budapesten végezte. Már diákkorában néprajzi gyűjtőúton vett részt. 1887-től 1892-ig országgyűlési képviselő volt a Szabadelvi párti, majd a Nemzeti Párt politikusként. Beszédeiben az ifjúsági irodalommal, a népköltéssel, a népnyelvvel, és a közoktatás kérdéseivel foglalkozott. 1889-ben Pósa Lajossal megindította az első irodalmi értékű, hazafias ó gyermeklapot, *Az Én Újságom*-at. 1921-ben hazatért a trianoni békeszerződés által Romániához csatolt Kisbaconba, ott élt haláláig, ahol a *Cimbora* című ifjúsági lapot szerkesztette. Mint meseíró, a magyar gyermekirodalom egyik megteremtője. Ifjúsági írásaival, szerkesztői működésével az élen járó pedagógusok közé tartozik.

875 éve hunyt el Szent Piroška (1088 – 1134. augusztus 13.) Árpád-házi magyar királylány, Irén (Eiréne) néven bizánci császárné. Szent László (1040 k. – 1095) magyar király és Adelhaid rheinfeldi hercegnő elsőszülött leánya, 1104-től Komnénosz János, a későbbi II. (Komnénosz) János bizánci császár felesége. Ő alapította a konstantinápolyi Mindenható Megváltó Krisztus (Pantokrátor) monostorát és a hozzá tartozó karitatív kórházat. Soha nem fordított háta hazájának, többször közvetített a Magyar Királyság és a Bizánci Birodalom között. Mozaikképe a Hagia Szophiaszékesegyházban látható. Az ortodox egyházakban szentként tisztelik.

575 éve született Janus Pannonius (Csezmice, 1434. augusztus 29. – Medvevár, 1472. március 27.) pécsi püspök, az első név szerint ismert magyar(-horvát) költő és humanista, aki egyes feltevések szerint Vitéz János, más források szerint Csezmicei János néven született. Mátyás király korában élt, latin nyelven írt. Korában Európa-szerte ismerték. Költészetének anyaga, nyelve és hangulata az olasz humanizmus talajából nőtt ki. Verseit latinul írta, világképe a humanizmus szellemében alakult ki, költészetében vallásos érzéseknek nincs különösebb szerepe.

(Forrás: Neumann-ház – Jeles napok, MTA KFKI – HISTÓRIA, Új Könyvpiac – Évfordulók)

Partnerség, együttműködés...

Szociális és
Munkaügyi
Minisztérium

Régiós határokon átnyúló partnerség és demokrácia erősítése a Jászságban (NCA-ÖNSZ-09-A-0047)

Neves vendégek jártak Jászfényszarun. Az NCA program kapcsán, amely során civil műhelymunkán vehettek részt helyi, térségi, régiós határokon innen és országhatárainkon túlról érkező vendégeink. A beszélgetés során, Jászfényszarun a Rimóczi kastélyban a nonprofit szektor határon túli és hazai tapasztalatairól, a szervezetfejlesztésről, hálózatépítésről, közösségi kezdeményezésekről és együttműködési lehetőségekről esett szó.

2009. augusztus 1-én délután a rekkenő hőség elől menekülve egy hűsítő beszélgetésre invitált vendégeit a Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság elnöke, Kovács Béláné Pető Magdolna.

Az asztal körül ülőket Nagyné Kiss Mária, a JNSZM Népfőiskolai Társaság elnöke kérdezte arról, milyen tapasztalataik gyűltek össze az elmúlt években végzett civil munkájuk során, milyen új együttműködési formák alakíthatók ki a szervezetek között.

Elsőként Sándorné Pálfalvy Beáta, az Amerikai-Magyar Környezetvédelmi és Kulturális Társaság elnöke – Gödöllőről – köszöntö meg a meghívást és számolt be arról a számtalan kapcsolatról, amely Jászfényszaruval kialakult (hangversenyek rendezése, külföldi diákok szereplése, vidékfejlesztési konferenciákon való részvétel).

Sándor István, az FVM mezőgazdasági főosztályvezetője mindig szívesen jön a településre, különösen a Tarlófesztivál megrendezésének ötletéhez gratulált.

Sztaharóczy Júlia képzőművész – Tibor Ernő Galéria és Művészeti Alapítvány, Stúdióterem, Nagyvárád – először járt Jászfényszarun, de máris lát arra lehetőséget, hogy a szépre fogékony helyi lakosoknak esetleg egy kiállítás

hozzanak a településre és viszont is létre jöhet egy ilyen kapcsolat.

Fleisz Judit, a Nagyváradi Ady Endre Líceum igazgatóhelyettese, történelemszakos tanár több civil szervezet képviselőjében érkezett városunkba. Férjével karöltve rengeteget dolgoztak az elmúlt két évtizedben Nagyvárád kulturális értékeinek megőrzéséért, a fiatalok neveléséért, a magyarság helyben maradásáért. A Sapientia Vardiensis Alapítvány keretében felvállalták Váradi Tudós Püspökeinek bemutatását. A fiatal

kutatókat a Kutatóközpontban fogják össze – a Magyar Tudomány napján bihari fiatalok tudományos diákköre is bemutatkozott, közöttük sok a középiskolás fiatal.

A nagyváradi Ady Endre Líceumért 1992-ben alakult az Alma Mater Alapítvány, amely fontos szerepet tölt be az iskolai programok támogatásában.

Fleisz Judit mindezeket túl a Liseiuxi Kis Szent Terézről elnevezett Nőszövetség elnöke, az Erdélyi Római Katolikus Nőszövetségek Fórumának tagja.

Fotók: Kovács Béláné Pető Magdolna

Dr. Fleisz János – történész, egyetemi tanár, az MTA köztestületének tagja, nagyváradi önkormányzati képviselő, városi tanácsos, a BIN-CISZ (Bihar Megyei és Nagyváradi Civil Szervezetek Szövetsége) elnöke, a Magyar Népfőiskolai Társaság elnökségi tagja – mint mondta, most először járt a Jászságban és nagyon detszik neki az itteni civil szerveződések kezdeményezése (Tarlófesztivál, testvérvárosi programok), igyekezete, együttműködési készsége.

Jelentős eseményként említette Nagyvárádon a Magyar Kultúra Napjának folyamatosan megszervezett rendezvénysorozatát, 2001-től a Varadínium keretében megrendezik a Civil Társadalom Napját is.

„Biharért közösen” című programjukban 5 éve folyamatosan a nagy Biharországban gondolkodnak. A Művelődés Hete – A Tanulás Ünnepe rendezvénysorozat alkalmából alapították és adták át a „Bihar Kultúrájéért” díjat.

Petőné Kapalyag Éva, a jászfényszarui Szűcs Mihály Huszárbandérium mellett működő Jász Asszonyok csoport tagja „gyüvő-menő ruhában” jelent meg és beszámolt a kerakasztal beszélgetés résztvevőinek hagyományörző munkájukról, a viseletről s a többi civil szervezethez való kötődésükről, együttműködésekről.

Nagy-Máté András, a testvértelepülésen, Borson működő Határmenti Vállalkozásfejlesztési Információs Iroda igazgatója már 1989 óta civilkedik, de az RMDSZ munkában is aktívan kivette a részét. 1996-ban gondolkodtak el először azon, hogy civil szervezetet hoznak létre, melynek neve

Egykori Iskolánkért Alapítvány lett.

Sok uniós programban vettek részt magyarországi, elsősorban Bihar megyei szervezetekkel a Bihar-Bihar együttműködés keretében. Könyveket jelentettek meg, konferenciákat szerveztek. Többek között ezeknek is köszönhető a Falugondnokság megszervezése, vagy napjainkban a Házi segítségnyújtó rendszer bevezetése. Mindig nagy örömmel jön Jászfényszaruba, már nem számolja hányadik alkalommal vannak itt. (Folytatás a 6. oldalon)

Jászfényszaru város önkormányzata testvérvárosi találkozók megszervezésére pályázatot nyújtott be és nyert meg. A program támogatja a különböző országok polgárainak és szervezetinek együttműködését, hogy találkozzanak, közösen cselekedjenek, és együtt alkítsák ki saját elképzelésüket egy nemzeteken túlmutató, de a sokszínűséget tiszteletben tartó európai környezetről. Ennek keretében Bors és Zaklicyn testvérvárosok delegációit fogadtuk 2009. július 30. – augusztus 5. között Jászfényszarun.

2009. július 31-én a jászfényszarui Városháza nagyteremben találkoztak a testvérvárosok képviselői. Augusztus 3-án meglátogattak egy rehabilitációs munkahelyet – varrodát – és az Idősek Gondozó Házát. Ez a szakmai program, látogatás, tájékoztatás rendkívüli módon érdekelte a külföldi látogatókat, véget nem érő kérdésekre a programvezetők alig győzték válaszaikat megadni.

Testvérvárosi kapcsolatok már régóta léteznek Európában, mivel számos település kapcsolódik egy másikhoz a testvérváros-megállapodások révén.

Az ilyen *partnerség célja*, hogy *ösztönözze a városok közötti együttműködéseket és a polgáraik közötti kölcsönös megértést.*

„A testvérváros-mozgalom a második világháborút követően alakult ki, párhuzamosan az európai integrációs folyamat előrehaladásával. Az egyik legjelentősebb fejlemény az volt, amikor a berlini fal leomlása után testvérvárosi kapcsolatok jöttek létre az EU tagállamai és a közép- és kelet-európai országok között, ezzel előre vetítve és előkészítve ezen országok integrációját az Európai Unióba.

A testvérvárosi kapcsolatok jelenleg egyedülálló, sűrű hálózatot alkotnak egész Európában is, azon kívül is, ennél fogva különleges módon járulnak hozzá a jelen Európája előtt álló kihívások megoldásához, amelyeket a program céljai is tükröznek.

Hogyan valósulnak meg ezek a helyi közösségekben?

A programokban aktívan résztvevő polgárok nélkül nehezen elképzelhető egy sikeres testvérvárosi kapcsolat, elkötelezett, nyitott, más népek kultúrája iránt őszintén érdeklődő emberek együttműködése révén valósítható meg csak a program.

Jászfényszaru egy jó példa erre.

2009. július 31-én a jászfényszarui Városháza nagyteremben találkoztak a testvérvárosok képviselői egy közös bemutatkozásra, ismerkedésre, ahol Győriné Dr. Czeglédi Márta polgármesterasszony köszöntötte a résztvevőket, és egy fontos dimenzióba helyezte a következő napokat is, miszerint folyamatosan tanulni és fejlődni, ez az önkormányzat célja és feladata, és az együtt töltött idő is alkalmas arra, hogy eltérő gyakorlatainkból kölcsönösen tanuljunk.

Kovács Béláné Pető Magdolna az általános iskolában folyó munkáról tájékoztatta a jelenlévőket s mondandóját Kaszainé Ocskó Györgyi egészítette ki a Művészeti Iskola tevékenységének bemutatásával.

Az óvodákban folyó munkáról, az óvodapedagógiai elvekről és gyakorlatról Ácsné Csontos Mária intézményvezető adott tájékoztatást a nagy érdeklődést tanúsító vendégeknek.

Holló Szabóné Görbe Éva a K & H bankfiók tevékenységét mutatta be, utalva arra, hogy a település fejlődése indokolta az újabb szolgáltatás bevezetését.

Lengyel vendégeink között több falusi és agraturisztikai vállalkozó is jelen volt, akik szívesen számoltak be munkájukról. Ugyancsak nagy számban jöttek a Senior klub tagjai, több nyugdíjas pedagógus is volt a csoportban, akik a mai napig gazdálkodnak földjeiken és aktívan tá-

'Europe for Citizens' Programme

mogatják a helyi közösségi munkát. A fiatalabb korosztályt főiskolai hallgatók és középiskolai diákok képviselték, akik településükön aktívan bekapcsolódtak a sporttevékenységekbe és az önkéntes tűzoltó egyesület munkájába.

A lengyel csoport vezetői: Zdzislaw Górniewicz, a Filipowice-i Általános Iskola (AMK típusú intézmény) igazgatója és Agata Nadolnik nyugalmazott intézményvezető. Az igazgató úr köszöntőjében kifejtette, hogy a testvérvárosi kapcsolatok egyedülálló lehetőséget teremtenek arra, hogy megismerkedjenek más európai országok polgárainak mindennapi életével, betekintést nyerjenek a hétköznapi életbe és az ünnepekbe, hiszen egy ilyen fesztivál, amely majd Jászfényszarun kerül megrendezésre s amin majd ők is részt vesznek, kiemelkedő eseményei egy-egy helyi közösségnek.

Bár országaink között jelentős eltérések tapasztalhatók, de az európai vidék fejlesztéséért együttesen is összefoghatunk. Sok olyan terület van, ahol hasonlóak a problémák, ilyen az idősek helyzete, a családok szerepe a vidék

társadalmában, a foglalkoztatás és sorolhatnánk tovább. Fontos, hogy megismerjük egymás gyakorlatát, hogy egymástól is tudjunk tanulni.

„A testvérvárosok polgárai számára szervezett találkozók lényege, hogy a testvérvárosokból összehozzon különféle állampolgárokat és állampolgári csoportokat, kiaknázva a települések közötti partnerséget az állampolgárok közötti és a kultúrák közötti kölcsönös megismerés és megértés elmélyítésére.”

Augusztus 3-án *vidékfejlesztési konferenciával* folytatódott a párbeszéd.

A helyszín ezúttal a Rimóczi kastély volt, ahol a résztvevők először Penczner Pál elszármazott, jelenleg az USA-ban élő festőművész munkásságával ismerkedtek meg. Ezt követően polgármesterasszony bemutatta „Sándort” és „Rozit”, a Tarlófesztivál 2 figuráját, ezúttal újjáalakította formájában is, majd a Vidékfejlesztő Központ létrehozásáról adott tájékoztatást – Vidékfejlesztés nincs lokálpatriotizmus nélkül, nagyon fontos az ember életében az első hely, ahol született, az anyanyelve, a szokásai.

Mi büszkék vagyunk az ún. „jász öntudatra”, amely a betelepülés óta adott, s ez hajdan önálló kollektív nemesi jogot jelentett.

A Jászfényszarun működő vállalkozók közül először Győri Ernő mutatta be mezőgazdasági tevékenységét. Bevezetőjében a lengyel-magyar eltérő mezőgazdasági gyakorlatra hivatkozva mondta, az a lehetőség, ami Nektek kedves lengyel barátaink Lengyelországban adott, mármint a családi vállalkozás, nálunk másként alakult, s az, hogy hosszú távon melyik út marad meg, a jövő kérdése.

Magunkról szólva: 2002 óta 650 hektáron végzünk mezőgazdasági tevékenységet.

Jászfényszarun 7000 hektáros művelhető terület van. Mi átvettük azt a gyakorlatot, amely régebben a termelő szövetkezetekben is szokásos volt. Ha az EU-s támogatás nem lenne, a klímatisztaság miatt nem tudnánk évről-évre újra vetni, aratni. Ezért kell összefognunk magyar és lengyel gazdáknak, hogy megmaradjon 2013 után is a támogatási rendszer!

Megszállottság, kitartás, családi háttér szükséges ehhez a tevékenységhez mert, ha valódi krízis áll elő fontos, hogy legyen támaszuk!

Ezután Győri Ernő röviden beszámolt a magyarországi támogatási feltételekről, majd kérdésre az értékesítési formákról adott tájékoztatást, mely szerint Magyarországon igen érdekes az értékesítés – lehet szabadpiacon értékesí-

teni, lehet termelési hitellel értékesíteni vagy a magyar árutózsdnén.

A mezőgazdasági termelők tőkeerőssége nagyon gyenge, betakarítást követően kénytelenek olcsón eladni a terményeiket, és lenne a jó, ha nem lennének termékadási kényszerben.

Mi is csatlakoztunk a Jászapáti MgZRT-hez, akinek a vezetésével 11.000 hektár terület került integrálásra, közös beszerzésre és értékesítésre – hangsúlyozta, hogy cél-szerű az összefogás.

Tanczikó Attila az önkormányzati beruházásokról szóló tájékoztatóval folytatta a vendégfogadó település bemutatását. Jelenleg 3 EU által támogatott beruházás zajlik a városban, melyet pályázati úton nyert az önkormányzat kerékpárút, sportpálya felújítása, Szivárvány óvoda felújítása.

Ézsias Dénés vállalkozó röviden felidézte családjá történetét: kisgyermekkorában szülei mezőgazdasággal foglalkoztak, ő és testvére – Juhász Jánosné – azonban már kereskedőnek tanult és így most ilyen jellegű vállalkozást vezetnek Jászfényszarun. „Az Iparcikk boltban voltam tanuló, s később, amikor lehetővé vált, megvásároltam a boltot és jelenleg már ebben dolgozunk, a több lábbon állás azonban számunkra is szükséges, s így nem oly régen TŰZÉP telepet is nyitottunk, de itt is sok a bizonytalanság, ezért próbálkozunk a kereskedelmi szálláshely adásával, vendéglátással is.

Nekünk is az lenne a jó, ha a mezőgazdaság jól működne, mert ha az abból élőknek rosszul megy, nem vásárolnak tőlünk, nem veszik igénybe a szolgáltatásainkat.”

Szlovicsák Zsuzsanna, az ALFA Rehabilitációs KHT helyi varrodájának vezetője is szeretettel köszöntötte a megjelenteket. Beszámolójában elmondta, hogy Jászfényszarun 41 főt foglalkoztat a cégük jelenleg. Összesen 13 telephelyük van Magyarországon, a Centrum Budapesten található. Elsősorban külföldi bémunkára dolgoznak Jászfényszarun, de úgy látják, hogy a magyar kiskereskedők is egyre több megrendelést adnak. A munkatársak jellemzően részmunkaidőben dolgoznak.

Ádámné Horváth Margit Jászapátiról érkezett vállalkozó bemutatta a „Természettudatos magatartást népszerűsítő beruházását”.

Fotók: Kovács Béláné Pető Magdolna

Újrahasznosuló energia bemutatása AVOP LEADER pályázat keretében valósult meg.

2006. májusában 4 db napkollektort szereltek a tetőre, 2007. augusztusban az elemeket bővítették. Ezt a lehetőséget szeretnék minél több emberrel megismertetni.

Végezetül Kovács Béláné Pető Magdolna adott rövid tájékoztatást a Vállalkozó Nők a Vidékért című programról.

A vendégek közül Anna Kuzera Majewska mutatta be a Vidékfejlesztő Iroda munkáját, a lengyelországi támogatási elveket és gyakorlatot, a sikeres pályázatokat. Stanislaw Ziolkowsky pedig bemutatta falusi és agraturisztikai vállalkozását. Magyarországhoz hasonlóan ők is egyesületbe tömörülve próbálják megfogalmazni közös érdekeiket és értékeiket.

A testvérvárosi találkozók további programjairól a következő lapszámunkban tudósítunk.

A magyar Szent Korona jelképrendszere

(Folytatás az 1. oldalról)

A felső korona részen helyezkedik el, mégis a hordozó aranylap végig megmutatkozik, mintha az abroncs részen lenne. A Pantokrátor az alsó szinten testi mivoltában mutatkozik meg, míg a felső szinten emberi szem számára láthatatlan marad. Két személy láthatja, mi van a korona tetején: a nátorispán, aki párnán viszi a koronát a koronázás során, illetve az esztergomi érsek, mert csakis ő koronázhat.

A negyedik kettősség talán a legszembe-tűnőbb. Az alsó ábrázolás valóságos, a felső ábrázolásban viszont egy elvont emberkép jelenik meg. Ez nem meglepő, hiszen Jézus maga mondja az apostoloknak, hogy „ti nem ebből a világból valók vagytok”.

A zománcképek

A koronán összesen 19 figurális zománckép van, továbbá 4-4 azsúr („pliche a jour”), áttetsző, színes üveglapok hatású zománc. „A magyar Szent Korona 19 képének teológiájáról egyelőre nincs semminemű kiadvány. Holott ha valamiről, akkor erről nagyon is lehetne értekezni.”

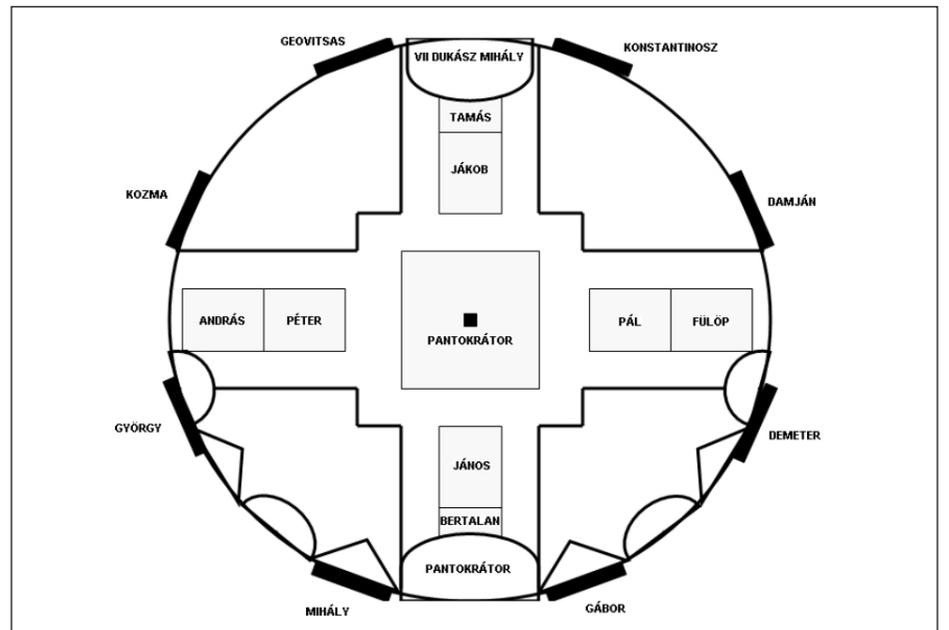
A koronának egyetlen olyan pontja van, melynek nincsen párja, ez pedig a felső Pantokrátor. A korona jelképrendszere így a teremtéstől származtatható. „Ebből a teremtés-pontból csordogál lefelé az apostoli hierarchián keresztül a teremtői tulajdonság, és felül, a hatalom szintjén két önálló emeletre rendeződik. A teremtő négy oldalára négy apostol kerül: Péter, János, Jakab és Pál. Mind a négyük egy-egy tulajdonsága egy szinttel lentebb szállt és érintkezett a földi szférával. A következő „négyes”: Tamás, Bertalan, András és Fülöp. Tamás, aki érzéki bizonyítékot kér a feltámadásra. Bertalan pedig, amikor hallja, hogy betegek gyógyulnak, halottak támadnak fel, eljött a Messiás, egyszerűen kijelenti: a Messiás nem jöhet Galileából. Mindkettő olyan tulajdonságot képvisel, mely nem juthat be szűrés nélkül az emberi közegbe. András és Fülöp szkitatérítő apostolokként maradtak fenn az emlékezetben. A tudás, amit közvetítenek, a szkíta ösbölcsességen keresztül jön le a teremtés forrásából, ezért nem kell megszűrni.

Az alsó korona-részen páronként helyezkednek el a képek. Elöl a Pantokrátor Krisztust láthatjuk, őt Szent Mihály és Gábor fogják közre. Gábor arkangyal örömhír formájában hozza be a magasabb minőséget, Szent Mihály az örömhír ellenére bekövetkezett bajt orvosolja. Az egyikük tehát pozitív módon munkálja a jót, a másik pedig a létrejött rosszat metszi vissza. Gábor oldalán Szent Demetert, Mihály oldalán Szent Györgyöt találhatjuk a következő képeken. A képek elrendezésének véletlenszerűsége jóformán kizárható: Szent Mihály ugyan azt cselekedte az égben, mint Szent György a földön. Mihály a sántát sárkány képében taszította le az égből, míg Szent György a föld alól előbúvó sárkányt ölte meg. Gábor az örömhírt a legmagasabb szinten jeleníti meg, Demeter pedig az evangélium (örömhír) továbbadásával ér célba, mikor egy gladiátor az ő térítése hatására nyert a harcban. A hátoldalon Damján és Kozma orvos szentek találhatóak. Az utolsó két kép vita tárgyát képezi. Egy 1983-as vizsgálat óta úgy gondolják, ezek a képek másodlagosak a koronán. A Konstantin-lemez nem fér bele foglalatába, illetve fekvő formátumban helyezkedik el. A Géza-lemez pedig valószínűlegesen körül lett nyírva.

1613-ban Révay Péter koronaőr leírja, mit talál ekkor a koronán: a magyarok Nagyszűz Mária képét, Szent Mária képét. 1790-

ben Weszprémi István orvosprofesszor leolvassa a korona alsó feliratait és Szűz Mária képének helyén, VII. Dukász Mihály (a Bizánci Birodalom császára 1050k.-1090k.) képét leli. Dukász alatt pedig a már említett Konstantin és Géza lemezt találja. 1784-ben II. József, aki nem koronázta meg magát, kivitte a koronát az országból. Innentől egészen 1790-ig nem tudunk róla semmit. A korona hazaérkezésekor megvizsgálták, de mindössze két felirat maradt ránk. Az egyik azt mondja: „Ilyennek írták le eddig tudósaink a magyar Szent Koronát”, míg a másik felirat így szól: „Mi ilyennek találtuk 1790-ben febr. 16-ik napján”. Ha nem történt volna valamilyen változás az eredeti állapottal szemben, akkor valószínű nem írják azt, hogy mi ilyennek találtuk... Csakis ezalatt lehetett képeket cserélni a koronán.

Az Egyesült Államokból 1978. január 6-án történt hazahozatala után egy négytagú mérnökcsoport, később két aranyműves, Ludwig Rezső és Csomor Lajos is vizsgálhatta. Az ő megállapításaik szerint a Szent Korona egységesen kivitelezett ötvösmű. Kialakításának ötvösszakmai sajátosságai alapján nem készülhetett sem Nyugat-Európában, sem Bizáncban. Az ékszerek kimunkálása alapján kaukázusi ötvösműhely

A Szent Korona ikonográfiája felülnézeten

remeke lehet, ahol a belső-ázsiai, iráni és mezopotámiai stílusok ötvöződtek. Ez a vélemény azonban továbbra sem számít meghatározónak a történészek között.

A magyar Szent Korona sok nyitott kérdést hagy maga után. Kinek-kinek milyen megközelítés a szimpatikus, találhat kedvre számtalan verziót. Azonban a forrásokra oda kell figyelnünk, de törekedjünk a hite-

les szakemberek véleményének megtalálására. Ehhez ad nekünk erőt napjainkban a hit, mely segít eligazodni az élet ösvényén. A Szent Korona nem tárgynak tételeződik! Élő minőség! Ugyan nincs az a vizsgálat, mely ezt kimutatná, de több mint ezeréves múltja bizonyítja ezt számunkra.

Kaszai Lili

Károli Gáspár Református Egyetem

Tábori feljegyzések

2009. július 19-től 26-ig a hitoktatók Bükkmogyorósdra hittanos tábort szerveztek gyerekeknek. A téma Szent Pál és a Szeretethimnusz volt. A napok családi hangulatban teltek, mert a tizenhét éves táborlakókról nyolc felnőtt gondoskodott.

1. nap – Reggel 9 óra után indultunk el a jászfényszaru templom elől. Útközben megálltunk a belpátfalvi ciszterci templomnál. Egy idős bácsi elmesélte nekünk az épület történetét.

Fotó: Kissné Szalai Csilla

A templom alapítólevele 1232-ben kelt, az építkezést 1245-ben fejezték be. Az apátság titulusa: Szűz Mária mennybemenetele. A 16. században elnéptelenedett, megrongálódott, az 1700-as években barokk stílusban állították helyre.

A templomlátogatás után túra következett, „meghódítottuk” a Bükkben található Bél-kő csúcsát. A hosszú és fárasztó hegy-mászásért kárpótolt minket a gyönyörű kilátás a szomszédos hegyekre, völgyekre. A kirándulás emlékére kövekből kiraktuk a SZERETET szót.

Délután 5 óra körül érkezünk meg a táborhelyre.

2. nap – Hétfő délelőtt érkezett meg hozzánk Csöke György atya. Majd a jászfényszaru származású Dobák Gábor atya látogatott meg bennünket. Újabb gyalogtúra során együtt átmertünk Csemelybe. Útközben a kilátásban gyönyörködtünk. A faluban

megnéztük a templomot. Végül fáradtan, kimerülten tértünk vissza a szálláshelyre.

3. nap – A bükkmogyorósi templom kertjében egy különleges hittanórán volt részünk. A szeretetről beszélgettünk. Délután egy apáca, vagyis ferences nővér jött el hozzánk. A hitről és a hivatásáról mesélt nekünk. Bibliarészleteket dolgoztunk fel különböző feladatok megoldása során. A nap vidáman, sok nevetéssel telt.

4. nap – Ezen a napon Egerben jártunk a strandon. Mindannyian jól éreztük magunkat.

5. nap – Az ötödik napon Lénárdarócon jártunk az Atyával. Meglátogattuk Bárdos Ferenc atya sírját, aki régen Jászberényben gyakorolta hivatását. A faluban megnéztük a templomot, ami Szent János tiszteletére van felszentelve 1848 óta. Megcsodáltuk a falakat díszítő festményeket. A délután számháborúval telt.

6. nap – Ózdon strandoltunk. A forrásban enyhülést nyújtott a hűvös víz.

7. nap – Akadályversenyt rendeztünk, melyben a három csapatnak hét feladatot kellett megoldania.

Az elsőben húztunk egy képet, amely Szent Pál egy utazását ábrázolta. Ki kellett találni, hogy melyiket. A másodikban időre Szent Pál portréját raktuk ki. A harmadikban keresztretjvényt fejtettünk, amiből a PÁLFORDULÁS kifejezés jött ki. A negyedikben a Szeretethimnuszot raktuk össze. Az ötödikben egy tollas ütőn egy szivacs-labdát kellett végigvezetni a fák között. A hatodik „kőjárás”, a hetedik páros viadal volt. Majd jött a ráadás: a kötélhúzás, amely minden csapatnak nagyon nehéz volt.

Este táborüzenet gyűjtöttünk. A gyerekek két csoportot alkottak: egyet a kisebbek, egyet a nagyobbak. Mindkét csapat előadott egy részt a Bibliából. A kisebbek

Saul megtérését, a nagyobbak az első kenyértörést mutatták be. Az előadás után vicceket meséltünk. Majd éjfél körül aludtunk el.

2009. július 26-án reggel a mise után indultunk vissza Jászfényszaru. Fürdöttünk egyet Bogácson, a strandon, majd késő délután értünk haza.

Úgy gondolom, hogy mindenki jól érezte magát az együtt töltött napok alatt. Lélekben és testben egyaránt erősödöttünk, hála a szervezőknek és a minket bőséges és nagyon finom ételekkel ellátó néniknek.

Nagy Nóra
táborlakó

Vianney Szent János (1786–1859) halálának 150. évfordulójához kapcsolódóan XVI. Benedek pápa a 2009. június 19. és 2010. június 11. közötti időszakot a Papság Évének nyilvánította. Ebből az alkalomból egyházközségünk – Jászfényszaru – kétnapos zárandokutat szervez, melynek során meglátogatjuk a Jászság valamennyi templomát. A zárandoklat időpontja 2009. október 3. és október 10., mindkét napon kora reggeli indulással és esti hazaérkezéssel. Az érdeklődőket, jelentkezőket szeretettel várjuk!

Pipafüst

Közéleti Civil Hírmondó

Kiadja: Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság
Felelős kiadó: Kovács Béláné Pető Magdolna

Szerkesztőség: 5126 Jászfényszaru, Fürst Sándor u. 1.
Fax: (57) 422-527 • E-mail: info@bedekovich.hu

Szerkesztőbizottság elnöke: Dr. Palencsár Csaba

Készítette: az Új Berea Kft.
Tel.: 455-9080, fax: 455-9081
e-mail: ujberea.kft@chello.hu

Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója

ISSN 1789-6304

A lap megjelenését támogatja:

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Nemzeti Civil Alapprogram

Kínálat a nyár asztalán...

Ha kezébe vette nyári lapszámainkat a Kedves Olvasó, láthatta s velünk együtt rácsodálkozott, hogy a Jászságban és környékén milyen gazdag nyári programot kínáltak a szervezők. Kitekintve a településekre, egymást érték és érik a színvonalas falunapok, a különböző fesztiválok, nyári programsorozatok. Számátalan remek ötletet láthattunk, tapasztalhattunk, tanulva másoktól is.

Saját ötleteket és tapasztalatokat gyűjtve régóta foglalkoztatja a lakosságot és a civileket „miért nincs itt semmi... vagy mit tervezünk, tegyünk...” gondolata, hogy a település közösségi életét gazdagítva, de másoknak is színes programot nyújtva bővítsük a kínálat kosarát. Miért? Hogy jó legyen itt élni (jó az érzés, hogy tettem valamit az asztalra s nem is kényszerből, hanem jószívvel) s mások is szívesen jöjjenek hozzánk.

„...minden dolog egy ötlettel kezdődik. Az új ötlet a haladás motorja, a változás mozgatórugója, a változatosság forrása” – állítja Jack Foster. Minden pillanatban szükségünk van ötletekre – néha kisebbekre, máskor igazi nagy gondolatokra.

Az ötlet mellé kell a sok-sok kitarító munka, az összefogás, az együttműködési szándék, a tervezés, az előkészületek s a források előteremtése. A nyár asztalán a fényszarusi kínálat is bőséges volt – olvashatunk e lapszámunkban a *nyári táborokról*, amelyeket ismét önkéntesen indították útjukra a szervezők s mindenki örömét lelta benne. A civil szervezetek országos hírű rendezvényei (Íjászok, Igllice, Lumina Cornu) s Szent Iván Éji bájolás sok érdeklődőt vonzott.

Megtapasztalhattuk a nyári forráságot a **Tarlófesztivál** helyszínén, de a szervezők – sokan voltunk – igyekeztek sokszínű programot kínálni (természetesen a hibákat ki kell küszöbölni s az erősségeket tovább vinni, a kínálatot gazdagítani kell). A forráság sem tartotta távol az érdeklődőket az **Amatőr Fogathajtó versenytől**, amely igazi sikeres program volt – köszönhető a szervezőknek: Pető

Zsolt, Tamus Péter, Zsomboki Zsolt –, a nevezők, kísérő programok, látogatók számából ítélve. S mindezek mellett zajlott az 5-7 napos testvérvárosi projekt is. A programok igazi hozadéka a sikereken túl az volt, hogy a tervezésbe, szervezésbe és a kivitelezésbe a fiatalok igen szép számmal bekapcsolódtak, mindenki megtalálta a „bőség kosarában” a számára testhezillő feladatot – „s a jognak asztalánál mind egyaránt foglaltunk helyet”.

Hogyan is kezdődött? Elmentünk, megtapasztaltuk, ötleteltünk, kapcsolatokat építettünk – mi civilek, akik egyben alkalmazottak, vállalkozók is voltunk – vagyunk s igyekszünk a világ felgyorsult igényeivel lépést tartani. Szakmai tapasztalatcseréink (BLNT) hozták az adaptálható ötleteket, a kulturális programok (Igllice, Drámaműhely) a testvérvárosi kapcsolatokat... Sikertült az önkormányzati támogatások mellé, ún. külkapcsolati keretet és pályázati önerő alapot kialakítani – önkormányzati forrás lehetőségeként.

A testvérvárosi pályázat előkészítésében, tervezésében és megírásában közreműködtek: Bozóki Judit, Kovács Béláné Pető Magdolna, Kovács Béla, Tóth Tibor, angolra fordította Bordás Borbála.

A **Testvérvárosi program** lebonyolításához elegendő erőforrásokat sikerült biztosítani az önkormányzati sikeres pályázat révén (100%-ban eu-s forrás), amely utófinanszírozott. Természetesen itt is jelen volt a civil szándék és ösztönzés, hiszen ezzel a kezdeményezéssel és a pályázati forrással volt kivitelezhető a több napos program. Az előkészületekben s a lebonyolításban a civilek (BLNT, FÉBE) vállaltak jelentős szerepet, illetve a felkért s nagyon együttműködő tolmács: Bogumila Szerencsés.

A lengyel és romániai testvérvárosok delegációi, képviselői 2009 július 30-án érkeztek, ekkor történt az ismerkedés (s a régi ismerősök találkozása), szálláshely elfoglalása, programegyeztetés, vendégfogadás s a „Magyar est” előkészítése (egyveztetés a szereplőkkel – Horz Banda, Igllice, a hangszerek szállítása, a dekoráció elkészítése), majd az est lebonyolítása.

2009. július 31-én pénteken a közös reggelit követően került sor a Városi Könyvtár tevékenységeinek bemutatására és az általuk szervezett kiállítások megtekintésére, illetve a Városházán az „Európa a polgárokért” konferenciára. Az ebédet követően az érintett csoportok kapcsolódhattak a Tarlófesztivál helyszínén a rendezvény előkészítéséhez, míg másokat a Gödöllői Királyi Kastély látogatására vittünk, ahol Sándorné Pálfalvy Beáta várt bennünket. A koraesti órákban megérkeztek a nagyváradi civil szervezetek képviselői is, akik egy NCA program révén voltak a népfőiskola vendégei.

2009. augusztus 1-én, szombaton a delegációk aktív résztvevői voltak a Tarlófesztiválnak, illetve a képviselők egy civil műhelymunkának. A Cimballi Band koncertjét követően vacsorára Gyöngyösre vittük a delegációkat.

Nemzetközi találkozó delegációinak vezetői Jászfényszaru (2009. július 31.–augusztus 5.) A fotón szereplő személyek balról jobbra: Fleisz Judit (Sapientia Varadiensis Alapítvány, Nagyvárad), Dr. Fleisz János (BINCISZ, Nagyvárad), Szentmiklósi Zoltán (Romániai Magyar Gazdák Egyesülete, Nagyvárad), Kupán Árpád (Partiumi és Bánsági Műemlékvédő Egyesület, Nagyvárad), Kovács Béla (BLNT, Jászfényszaru), Sztaharóczky Júlia (Tibor Ernő Művészeti Alapítvány, Nagyvárad), Nagy-Máté Enikő (Tamási Áron Szakközépiskola Igazgatója, Egykori Iskolánkért Alapítvány, Bors testvértelépülés), Kovács Béláné Pető Magdolna (BLNT, Jászfényszaru), Nagy-Máté András (Határmenti Vállalkozásfejlesztési Információs Iroda igazgatója, Egykori Iskolánkért Alapítvány, Bors testvértelépülés), Zdzislaw Górnikiewicz (a Filipowice-i Általános Iskola igazgatója, Zaklicyn testvértelépülés)

2009. augusztus 2-án, vasárnap a misét követően a delegációk érdeklődve hallgatták a rk. Templom, kórus, könyvtár bemutatását. A reggeli után az amatőr fogathajtó versenyre kísértük a csoportokat, ahol a hőség ellenére is élvezettel nézték a programot. Az ebédet követően szintén lehetőség volt választani a helyi program és a jászároki szállási strand között.

A következő nap, hétfőn a reggeli s városnéző séta után az ALFA Rehabilitációs Kht. helyi varrodájába, majd az Idősek Gondozó házába látogattak a vendégek – s tettek fel számtalan kérdést a tájékoztatókat követően. Még a délelőtti folyamán került sor a Vidékfejlesztési és a LEADER Konferenciára. Az ebédet követően a késő délutáni sportverseny előtt egy kis szabadidőt kértek a vendégek – pihenésre s a lengyel est előkészítésére. A lengyel este a helyi rögtönzött kórus is készült – Keresztesi József tanár úr karvezetésével egy köszöntéssel. Az önkormányzat is átadta a vendégeknek szánt ajándékokat. Ezután igazán Lengyelországban érezhettük magunkat: a lengyel köszöntések, a vendégszeretet, az énekek, a helyi – lengyel – specialitások mindenkit elbűvöltek.

Másnap, kedden hosszas búcsúzkodást követően (s a viszontlátás reményében) újtára engedték a vendégeinket.

Fotók: Pető István

Elláttuk jótanácsokkal – útközben még Magyarországon hol érdemes megállni, nézelődni s úticsomaggal a hosszú útra, helyi friss süteménnyel (Nagy Ildikó hajnali sütése), dinnyével (Ézsiás István helyi terméke), némi személyre szóló kortyolni valóval (Ézsiás Dénes ajándéka) s cserepes virágokkal, amelyek tovább szaporíthatóak (Víg Miklós ajándéka).

A testvérvárosi program lebonyolításával kapcsolatosan köszönet illet – a teljesség igénye nélkül – mindenkit a segítő ötletetért, előkészítő munkájáért! A tényleges előkészítés nagy részét s a gyakorlati lebonyolítást végezték: Kaszainé Ocskó Györgyi, Kaszai Tamás, Kovács Béláné Pető Magdolna, Kovács Béla.

Kovács Béláné Pető Magdolna

Az elmúlt nyáron nagy sikert aratott mind tanáraink, mind tanulóink körében napközis táborunk. Idén ezért természetesnek tartottuk az ismétlést.

Témánk az indián kultúra. Meghirdettük, s szinte pillanatok alatt betelt előre irányzott létszámunk! A gyermekek nagy része már velünk táborozott a tavalyi évben is, de jó néhányan idén csatlakoztak.

Délelőttünként drámafoglalkozások keretében feldolgoztuk a legfontosabb ismereteket, indián nevet választottunk, megtanultunk néhány indián jelet elmutatni, dalokkal, táncokkal, zenével ismerkedtünk, filmet néztünk, amelyben természetesen indiánok szerepeltek.

Délután kezdődött a kézműveskedés. Jelmezkészítés batikolással, ékszerek fűzése gyöngyből, hajpántok, tarisznyaszövés, fa medál készítése saját szimbólummal, totemoszlopfestés, tornaterem indián faluvá varázslása. Ezúton szeretnénk megköszönni a szülőknek, hogy nem keltek ki önmagukból, miután meglátták kis indiánjaink

Csillag vagyok, énekelek...

ruháit és kezeit totemfestés után. Nem éppen autentikus módon néhány anyuka Domestos-t hívott segítségül!

Mivel az indiánok a szabad természet gyermekei, kilátogattunk Bali Bélához a tanyájára. Nagyon kedvesen fogadott bennünket párjával, Icussal együtt. Lelegeltük cseresznyefáját, meglövogoltuk lovait, s lenyűgözve figyelték tanulóink a tanyasi élet apró mozzanatait (Mi is). Valljuk be őszintén sok gyermek tyúkot már csak felpucolva a bolti húspultokban lát. Visszatérően iskolánkba folytatódott az igazi móka! Berendeztük „típijeinket”, s úgy döntöttük benn alszunk. Matracon. Hálószákokban, mindenki együtt!

Tábor tüzet raktunk, körbejártuk, táncoltunk, énekeltünk. Egyszerűen hangulatosan töltöttük az estét.

Matracon, hálószákokban valóban voltunk, de az alvás nem ment varázsszóra.

Indián gyermekeink hosszasan hallgatták a természet hangjait, s bíztak benne, hogy az idősebb indián asszonyok elalszanak. Nem volt szerencsésük.

Reggel fáradtan ébredtünk, de előttünk állt a nagy nap! Délután jönnek a szülők, s bemutatjuk nekik életünket, dalainkat...

Közben megérkezett Bali Béla, aki elhozta postagalambjait, esti meglepetésként a gyerekeknek. Lovászné Magdi is jött a nevelőibe dolgozni, s észrevette, a galambok meglógtak. Marókéval kergettük őket, egyet kirepítettünk, kettőt megfogtunk, s közben azon izgultunk, a gyerekek ne vegyenek észre semmit!

Elérkezett a szülői bemutató. Pénteken 4-kor eljöttek apukák, anyukák, testvérek, nagymamák megcsodálni szertartásunkat. Az est végén elengedtük galambjainkat, hirdessék a békét világunkban. Eközben esett az eső, de egy indiánnak nem árthat

az eső! Bezzeg a szülők kinyitották védőfelszereléseiket, amelyet a „sápadtarcúak” nyelvén esernyőnek neveznek.

Ezúton szeretnénk megköszönni a zöldséges szomszédainknak dinnyéiket, s a szállítást, Horváthné Győri Ildikónak szintén a szállítást, a GAMESZ embereinek a cipekedést, fuvarozást, Bali Bélának a szívélyes vendéglátást, a DÖK-nek az anyagi támogatást. Táborunk nem jöhetett volna létre az alsós tanító nénik nélkül! Jöttek, konyhaskodtak, kézműveskedtek, takarítottak, tanyára látogattak, egyszerűen ismét bebizonyították, a gyermekekért dolgoznak; s bizonyították, hogy a kisiskolában jó hangulat, kreatív alkotó légkör uralkodik nemcsak táborok idején.

Köszönjük Vágó bácsinak (a gyerekek elnevezése szerint) a finom ebédeket.

Jövő évben görög vagy Egyiptomi témával készülünk, várunk minden érdeklődő gyermeket. A nagy szellem legyen veletek! Hau testvéreim!

TKH

Egy elbájoló este Múzeumok éjszakája – 2009

Első alkalommal került megrendezésre ez az országos rendezvény Fényszarun. Az ötlet már több éve megfogalmazódott sokak fejébe, de az idő úgy látszik csak most jött el. Az idei mottó a **szerelem és mágia** volt, szorosan kapcsolódva a Szent Iván éjjeléhez kötődő népszokásokhoz, hagyományokhoz. Az éjszakát komoly előkészítés és szervezés előzte meg, hiszen a program nagyon sokrétű és sokszínű volt: zene, bűvészkedés, boszorkány verseny, kézműves foglalkozás a gyerekeknek, kiállítás megnyitó, kívánságműsor, szerelmes üzenet célba lövése, evés-ivás, és ami a legfőbb spontán jó hangulat és minőségi családi kapcsolódás. A program két helyszínen zajlott 18 órától 23.30 óráig, a tájházban és a Petőfi Sándor Művelődési Házban. Míg a tájház adott otthont a versenyeknek (a bo-

babgulyás, az asszonyok (és aki kedvet érzett hozzá) csipetkét készítettek. A bájpuhl „vagykeltő” kóktéljai is kevésnek bizonyultak, hamar elfogyott minden, annyi volt az érdeklődő. Mihelyst besötétedett, tovább fokozódott a sajátos hangulat, a lezárt utca sejtelmes színpaddá alakult, jobbnál jobb előadókkal (énekes, gitáros, bűvész), kellemes és érzelmes előadásokkal szórakoztatva a közönséget. Közben égett a tűz, amely ősi szerepét betöltve, valódi arcát mutatta a körülötte ülőknek. Míg a máglya körül elhangzottak a Szent Iván éji hagyományok, készülődni lehetett a tűzugrásra. Akit magával ragadott az este hangulata, az meg is tette. Az este megszervezésében, lebonyolításában az alábbiak dolgoztak együtt: Bordásné Kovács Katalin, Görbe Jánosné, Hangosiné Réz Mária, Harangozó Adrienn, Kaszainé Ocskó Györgyi, Karizs Evelin, Kiss Tibor és Kiss Tiborné, Dr. Kocsisné Horti Monika, Dr. Kocsis András, Kovács Andrásné, Kővágó Jánosné, Lajkóné Tanczikó Tünde, Lajkó Anita, Lukács Pál, Nagy Lászlóné, Napsugár Színjátszó Kör, Peőcz Sándorné, Pető Lászlóné, Petőné Kapalyag Éva, Tanczikó Attila, Tóth Norbert és a Jász Íjászok, Szabó László, Szabó Rudolfné, Szabóné Dávid Erika, Varga Gáborné,

Víg Antal, FÉBE – Tóth Tibor, Városi Könyvtár, GAMESZ. Az önzetlen és lelkes segítségért hálás köszönet.

Nagy Ildikó és Bujdosó Katalin

Partnerség, együttműködés...

(Folytatás a 2. oldalról)

Nagy-Máté Enikő, a borsi Tamási Áron Iskola igazgatója is jól ismeri már településünket, hiszen 1997-ben járt itt először a Bakancsos táborban, Kovácsné Rozika néni által szervezett színvonalas továbbképzésen, amely nagyon sokat nyújtott a résztvevőknek. Számtalan kapcsolat volt már az elmúlt 12 évben (táborozások, Tavasz hadjárat, fellépések) mindig örömmel jönnek Jászfényszaruba.

Szentmiklósi Zoltán agrármérnök, a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete Bihar Megyei alelnökének beszámolt arról, hogy Romániában nincs falugazdász hálózat és Agrárkamara sem, így az ő szervezetüknek kell átvállalnia, ha érintőlegesen is ezekből a feladatokból, hogy segíteni tudjanak a gazdákon. Három cél vezeti őket: érdekérvényesítés az agráriumban, információ továbbadás, szaktanácsadás. Megfogalmazása szerint az Erdélyi Gazda Egylet méltó utódaként hazafias munkában végzik ezt a tevékenységet.

Samuné Tusor Mária a gödöllői DUFLEX Fotográfiai Stúdió nevében a fotózás szépségeiről és az együttműködés további lehetőségeiről szólva elmondta, hogy milyen fontos a fiatal generáció megtanítása a „látásra”, hiszen szinte mindannyian rendelkeznek digitális fényképezőgépekkel, s jó lenne, ha értenék is azt, melyek a fotózás törvényszerűségei. Erre az a BLNT Fotóműhelye, amelyik Jászfényszarun alakult, jó lehetőséget teremt.

Végezetül Bíró Csaba fiatal agrárközgazdász – Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete munkaszervezet vezetője – számolt be a Jászság kistérség LEADER programjáról, a Helyi Akciócsoport előtt álló időszak feladatairól: A HVS (helyi

vidékfejlesztési stratégia) felülvizsgálatának célja, hogy a LEADER jogcímrendeletek célterületei egyértelműek, jól beazonosíthatóak legyenek. A célterület nem más, mint a stratégiában megfogalmazott Helyzet-Probléma-Megoldás-Várható ered-

Fotó: Kovács Béláné, Pető Magdolna

mény (HPME). Tehát, HPME=célterület. Új HPME (célterület) létrehozására nincs lehetőség, viszont a már meglévő HPME-k összevonása lehetséges. Ennek megfelelően a rendelkezésre álló,allokált források is összevonhatóak.

Az akciócsoport dönthet úgy is, hogy az adott támogatási kérelem benyújtási időszakában nem hirdeti meg a HVS-ben rögzített valamennyi célterületet.

A felülvizsgálat keretén belül pontosan meg kell határozni a célterületeket. A célterületek kondícióit pontosan meg kell adni (pontos cél, támogatási összegek, intenzitás, fogalom magyarázat, támogatható tevékenységek, egyéb alanyi és tárgyi feltételek stb.). Emellett jogcímenként pontozó táblát kell kialakítani, mely a kérelmek értékeléséhez szükséges. S mindezen munkák most váltak égetően sürgetővé.

A műhelymunka az elkövetkező időben egy szakmai tapasztalatcserével folytatódik a Balatonfüredi és a Tapolcai kistérségben.

Nagné Kiss Mária

Fotó: Nagy Ildikó

szorkányok versenye különösen jól sikerült, akik beöltöztek vállalták a megmérettetést a főboszorkány címért) és a szórakoztató éjszakai műsornak, addig a Városi Könyvtár egy nosztalgia kiállítással várta az érdeklődőket a kultúrház földszintjén, ahol a sajtüzemi, kalapgyári és orionos emlékeket, relikviákat tekinthettek meg. A kiállítás megrendezésében rengeteg lelkes olvasó segített tárgyi és szellemi emlékeivel, a tárlat megtekintése alatt számtalan élettörténetet, humoros sztorit, régi titkokat tudtunk meg. Úgy éreztük ez az ötlet igazán célba ért, hiszen közös múltunkat elevenítettük meg együttes erővel. Közben a tájház udvarán a kihelyezett kemencében diós, mákos kalács készült, bográcsban főtt a

Dúdoló és köszönet

Remek kezdeményezésként indult a Dúdoló, ahol a szülők gyerekeikkel együtt énekelnek és játsszák el a dalokat, mondókat. Azonban a tél végén úgy látszott, az érdeklődés hiánya, illetve az oktató megbízhatatlansága miatt sajnos elsikkad ez is, mint sok más értékes dolog. Szerencsére Kocsisné Horti Monika vállalta, hogy foglalkozik a lelkes csoporttal. S amíg keddenként volt ez a heti egy alkalom, mi könyvtárosok is szívesen hallgattuk a felszűrődő hangokat, dalfoszlányokat. Arról nem is beszélve, hogy azokon a napokon könyvtárlátogatóink száma is megugrott a gyerkőcöket tekintve. Monika szeretettel és szeretettel dúdolt egy fél éven át anyukákkal és gyerekekkel, életben tartva ezzel a reményt, hogy ha igény van az igényességre, akkor hely, alkalom, ember is akad majd. A csoport szeptembertől folytatja az összejöveteleket, várják szeretettel az új jelentkezőket, dúdolókat! Az anyukák ezúton is szeretnék Monika munkáját megköszönni! – Nagy Ildikó

Szűrővizsgálat

2009. szeptember 22-én (kedden) 09.00 órától ultrahangos szűrővizsgálat lesz a Védőnői Szolgálatnál (pajzsmirigy, emlő, kismencede vizsgálata)

Bejelentkezés:
422-268-as telefonszámon.
A vizsgálat díja: 4.000 Ft.

Az ultrahangos vizsgálatot Dr. Szabó Iona radiológus szakorvos fogja végezni. A főorvosnőt a helyi lakosok biztosan már jól ismerik, mert ő szokta végezni nálunk rendszeresen ezt a szűrővizsgálatot. Vele készült a rövid kis beszélgetésem.

– *Hogyan kezdődött ismerkedésed az ultrahangos diagnosztikai eljárással?*

– 1969-ben elvégeztem az Orvostudományi Egyetemet, majd 1972-ben röntgen szakorvosi – radiológiai szakvizsgát tettem. Ekkor még csak röntgen segítségével tudtuk a betegségek diagnózisát felállítani. 1984-ben a Szabolcs utcai kórházban vettem részt egyéni ultrahangos továbbképzésen. Ebben az időszakban munkámat a jászberényi kórházban végeztem.

– *Mikor kezdted el a „női” vállalkozói tevékenységedet?*

– 1999-ben nyugdíjba vonultam, megnyitottam ultrahangos magánrendelésemet és elkezdtem a szűrővizsgálatok végzését. Szinte az egész országot bejártam mobil ultrahangos szűrővizsgálattal.

– *Úgy tudom, csak neked van egyedül mobil ultrahangos szűrővizsgálatra engedélyed?*

– Igen, az országban csak én rendelkezem ilyen engedéllyel.

– *Miért volt fontos számodra, hogy ilyen formában végezd a vizsgálatokat?*

– Mert olcsó és könnyen kivitelezhető. Az állami orvosi rendszerben csak egy szervre, vizsgálati területre szóló beutalót adnak az orvosok – szűrővizsgálat keretében a panaszmentes embereknek is meg lehet találni azt az elváltozást, amit még idejében jól lehet gyógyítani.

Vállalkozóként több időm jut a továbbképzésekre, hogy új vizsgálati módszerekkel is tudjak dolgozni (MRI-CT – erről is van már szakvizsgám).

– *Mit jelent még a vállalkozói életforma?*

– Én választom meg, mit dolgozom, mennyi időt töltök vele. Jobban, hatéko-

nyabban ki tudom használni az időmet és a tudásomat.

– *Tudom, hogy civil szervezetek munkájában is aktívan részt veszel.*

15 éve a Magyar Nők Szövetségének Alelnöke vagyok. 10 éve a Jászszági Nők Egyesületének szintén tagja vagyok.

– *A Magyar Rákellenes Liga munkájában is részt veszel?*

– A vizsgálatok során a felfedezett daganatos betegeknek nagy szükségük van lelki és társadalmi segítségnyújtásra. Ezekben az esetekben a Rákellenes Ligához irányítom a betegeimet.

– *Nagy a szociális érzékenységed az emberek iránt!*

– Igen, ezért 1997-ben az Államigazgatási Főiskolán Szociális Igazgatásszervezési Diplomát szereztem. Az emberek élethelyzetére is nagyobb lett a rálátásom.

A vöröskeresztrel szoros kapcsolatot építettem ki – megyei küldött voltam az Országos Vezetőségben. A jászszági Vöröskeresztnek vezetőségi tagja voltam hosszú éveken keresztül. Ebben a minőségemben sok-sok szűrővizsgálatot szerveztünk, hogy a rászorultaknak támogatást tudjunk nyújtani (a befolyt szűrővizsgálati összeg felajánlásával).

– *Mi a célod a szűrővizsgálatok végzésével?*

– Felhívni az emberek figyelmét arra, hogy leginkább csak magukra számíthatnak ebben a nehéz gazdasági helyzetben. Megnőtt az öngondoskodás szerepe – figyelni kell saját magunkra, testünk működésére. Bármilyen apró rendellenességet is veszünk észre érdemes utánajárni, hogy ne nagyon súlyos állapotban derüljön fény a betegségeinkre. Azt üzenem embertársaimnak, ha tehetik évente egyszer keressék fel orvosukat, vegyenek részt szűrővizsgálatokon.

– *A munkád mellett jut azért idő a pihe-nésre is?*

– Szabadidőmben sokat olvasok, szépítem a házkörüli kertemet, zenét hallgatok.

– *Nagyon köszönöm a lehetőséget, hogy megosztottad a gondolataidat velem és az újság olvasóival. További munkádhoz nagyon sok erőt, kitartást és jó egészséget kívánok!*

– Várunk mindig szeretettel Jászfényszarun!

Kissné Szalai Csilla

Rövid hírek

Jászok és ferencesek

800 éve annak, hogy Assisi Szent Ferenc megalapította a ferences rendet. 2009. augusztus 2-án, vasárnap, Jászberényben a porcinkula búcsún erre az eseményre és a szeretett ferences barátok hét évszázados jászszági szolgálatára emlékeztek a jászok. A barátok templománál a szabadtéri misét Csorba Domokos ferencrendi szerzetes atya celebrálta. A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége Jászberényi Csoportja, a Jászok Egyesülete és a Jézus Neve Plébánia által állított emléktáblát dr. Dobos László, a Jászok Egyesülete ügyvivője avatta fel. (Ha képeket is szeretne látni az eseményről, az alábbi linken megteheti: <http://jaszberenyonline.hu/hirek/kozelet/porciunkula.html>) – *Jászok Egyesülete*

Régi vágya teljesült a játszótér átadásával a településen élő kisgyermekes szülőknek. Jó, hogy van, jó, hogy elkészült, csak a köszönet jár érte azoknak, akik kitalálták és kiviteleztek sok anyuka, apuka és kisgyerek örömeire. De az örömben ott az öröm is. Mert a építésből megmaradt sitt nyomai még mindig ott állnak, gazos a terület, nincs kapu, ami biztonságosabbá tehetné a területet. Jó lenne egy kút a higiénia miatt, és ilyenkor nyáron a kánikula enyhítésére is, valamint egy bicikli támasztó, mert a szülők nagy része ezzel közlekedik. Másik nagy probléma, hogy a játszótér sokan nem rendeltetésszerűen használják, nem a koruknak és súlyuknak megfelelően. Mi mégis azt kérnénk mindenkitől, hogy őrizzük és becsüljük meg ennek a közösségi helynek a szépségét és épségét! – *Játszótéri anyukák*

Pályázatokat nyert a Bedekovich Népfőiskola

1. Régiós határokon átnyúló partnerség és demokrácia erősítése a Jászszágban (NCA-ÖNSZ-09-A-0047). A program során képzésre, műhelymunkára, szakmai tanulmányútra, jászszági civil tervezői naptár elkészítésére nyílik lehetőségünk.
2. Közösségi szerep és partnerség két régió között (NCA-CIV-09-D-0069). A project keretében látogatást teszünk a közép-dunántúli régióba. Fogadó szervezetek a Balatonszepezdi Népfőiskola, a Bibó István Népfőiskolai Alapítvány. Célunk: kölcsönös tapasztalatok cseréje, együttműködés, hálózatépítés kezdeményezése.
3. Közéleti Civil Hírmondó a régiós határon innen és túl (NCA-CIV-09-B-0294). Pályázatunk lehetővé teszi, hogy a 2007 decemberében megjelentetett civil hírmondó újságot – Pipafüst – továbbra is meg tudjuk jelentetni és tartalmában, terjesztési körében, lapszámában fejleszteni tudjuk.
4. Civil szervezetek működésének támogatása (NCA-EA-09-0125). Az észak-alföldi regionális kollégium 2009. évi működési célú pályázatunkat pozitívan bírálta el, ezzel is értékelve a 2008-ban végzett tevékenységeinket.

Elkészültek a Jászszág várható pályázati célterületei

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) IV. tengelyes LEADER rendelet pályázatait várhatóan 2009. október 1–31. között kerülnek megnyitásra. A LEADER rendelet jogszabályi kerete két részből épül fel. Maga a LEADER rendelet a pályázati kiírás általános, minden akciócsoportra kiterjedő feltételeit szabályozza le, emellett meghatározásra kerülnek célterületek, melyek minden akciócsoport esetén a stratégiájuk alapján, egyedi módon kerülnek kialakításra. A stratégia alapján a célterületeket, pályázati feltételeket minden akciócsoport maga hozza létre, ezáltal akciócsoportonként más-más pályázati kiírások kerülnek meghirdetésre. A Jászszági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete közgyűlése, 2009. augusztus 7-én fogadta el az egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának (HVS) módosításai alapján, a LEADER fejlesztésekre vonatkozó pályázati kondíciókat. A módosított stratégiát az egyesület 2009. augusztus 10-ig megküldi az Irányító Hatóságnak (IH), mely módosított stratégia alapján kerülnek meghirdetésre a LEADER rendelet pályázatai. Bővebb információ: www.jkhk.hu

Az Alfa Rehabilitációs Kft. jászfényszarusi üzemébe megváltott munkaképességű varronókat keres. Érdeklődni lehet: 7–15 óra között személyesen s telefonon: 57/422-168; 70/272-2494.

A város képviselőtestülete 2009. július 15-i ülése 15 órakor kezdődött, melyen az első négy napirendet zárt ülésen tárgyalták. A zárt ülés napirendjei a következők voltak:

1. Kitüntetési javaslatok elbírálása.
2. Jászfényszaru Ipari Centrum Kft.-hez kapcsolódó fejlesztési stratégiából és a piacutatás eredményéből adódó aktuális feladatok meghatározása.
3. Előterjesztés közérdekű közlekedésbiztonságot javító út és parkoló kialakításához ingatlan vásárlására.
4. A Samsung Electronics Magyar ZRt. garanciabiztosíték kérése.

Valamennyi napirendi pontot dr. Czeglédi Márta polgármester terjesztette elő. A nyílt ülés 18.30-kor kezdődött, így csak gondolhatok arra, hogy a zárt ülésen kimerítő vita folyt a fenti napirendi pontokról. Engem különösen a második napirendi pont téma-ja érdekel, ezért következő lapszámunkban interjút fogok készíteni Verseyi László úrral, az Ipari Centrum Kft. vezetőjével.

A nyílt ülésen nyolc képviselő volt jelen, hiányzott Szakali János, Kovács Tímea, Berényi Ferenc, Tóth Tibor és a már megszokottá vált név: Berze Péter.

Tájékoztató

a képviselőtestület július 15-i üléséről

Első napirendi pontban előterjesztések szerepeltek: A testület megszavazta a csapadékvíz-elvezetés biztosítására, árkok, padkák karbantartására javasolt összeget. Az útépitési érdekeltiségi hozzájárulás összegét ingatlanonként 69 ezer forintban határozták meg a képviselők. Az Önkormányzat által benyújtott pályázatokról részletes tájékoztató hangzott el: összesen 22 db pályázat nyújtottak be, illetve a pályázatban meghatározott célok kivitelezése folyamatban van, valamint további 7 pályázat beadását tervezik. A Samsung Electronics Magyar ZRt. 7 db monitort ajándékozott a város önkormányzatának a Samsung Nap alkalmából, melyből ötöt a Hivatalban, kettőt pedig a rendőrsőn használnak.

A testületi ülés végén Győriné dr. Czeglédi Márta polgármester asszony bejelentette, hogy munkaköri kötelességének ele-

get téve értékelte Mészáros László címzetes főjegyző úr tevékenységét, amit nagyon jónak minősített. Kijelentette, hogy amíg polgármesterként tevékenykedhet Jászfényszaru város érdekeiért, csak vele kíván ebben a beosztásban együttműködni. Bíz benne, hogy közös munkájuk nagyon hosszú távú lesz.

2009. július 23-án Környezetvédelmi, mezőgazdasági és közbiztonsági bizottsági ülésre is sor került. Az első napirendi pontban Farkas Tiborné, az AVE Heves VKH Kft. ügyvezető igazgatója tájékoztatott bennünket a kommunális hulladéklerakó telep bezárásával és az ezt követő kommunális hulladék begyűjtésével kapcsolatos teendőkről. A telep eredeti területre történő „visszaszorítása” elkezdődik. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy a kijelölt területnél kétszerte nagyobb helyet elfoglaló hulladékot szállítják az eredeti területre,

mert 100%-os állami támogatással járó re-kultiváció csak így valósítható meg. Átadott egy 420 főt tartalmazó listát, melyen a 2007-ben szemétszállítási díjat nem fizető személyek adatai szerepeltek. Ezekről a személyektől adó módjára az adócsoport fogja behajtani az elmaradt díjat.

Egy korábbi lapszámomban már jeleztem, hogy 2010 januárjában díjmentesen új kukaedénnyel látják el a lakosságot. Ez az időpont most ez év szeptemberére módosult. Ehhez azonban az is hozzá tartozik, hogy csak az kapja meg az új szemetest, aki rendezte a tartozását. Fontos tudni azt is, hogy októbertől csak az új, cégjelzéssel ellátott kukaedényeket fogják üríteni.

Második napirendi pontban Jászfényszaru Város Környezetvédelmi programját tárgyaltuk meg. Az anyagot az Öcöpartner Mérnöki Iroda készítette, nagyon részletesen, minden környezetvédelmi szempontot figyelembe véve. A bizottság az anyagot elfogadásra fogja javasolni, amennyiben azt az időközben beállt változásoknak megfelelően átdolgozzák.

Kaszai Tamás

Mesél a múlt (II. rész)

Fecske, Során, Gyila családok Fényszaruban

Fecske János földbirtokos (1827–1899) 1882-ben gőzmalom létesített. Ezt János fia (1852–1922) örökölte, és működtette, de a gazdasági vállalkozást jelentősen fejlesztette is.

A gőzmalom léte kínálta a lehetőséget egy gőzfürdő alapítására, melyet ifj. Fecske János valósított meg. Korszerű gőzfürdőt létesített 1896-ban, mintegy 80 ezer korona költséggel. A Fecske-féle létesítmény gőz-, kád-, és gyógyfürdőként és népfürdőként is működött, valamint nyári fedett uszodát is magába foglalt.

A malom és a gőzfürdő jelentős vállalkozás volt, a fejlődés azonban nem állt meg. Az energiahasznosítás újabb területén is ifjabb Fecske János lépett. 1903-1904-ben villanytelepet létesített, mely a malom berendezéseit, valamint a fürdő mellett a városközpont utcáit, köz- és lakóépületeit is ellátta elektromos árammal. A Fecske-féle telepről a közvilágítást addig biztosították, míg 1928-tól az országos áramellátó-hálózatba Jászberény be nem kapcsolódott. A villanyáramot a Fecske-telepről később Nagykátára, Apátiba és Boldogházára is elvezették, átmenetileg még a II. világháború utáni években is innen kaptak áramot.

Fecske János 1871-ben megházasodott, Sárközi Erzsébet volt a felesége. Bár tizenkét gyermekük született, csak az utolsó kettő, Sándor (1891) és Erzsébet (1898) maradt életben. A malom, a fürdő és a villanytelep örököse, **Fecske Sándor** (1891–1970)

egy jelentős ipartelepét vett át apjától. Azonban míg nagyapjának és apjának az építés, a gyarapítás jutott, addig Fecske Sándornak a nehézségek leküzdésével kellett szembenéznie. A villanytelep az I. világháború után ráfizetéses volt, mégis 1927-ig működtette. A gőzfürdőre a helyi igény kicsi volt, hatalmas ráfizetéssel üzemelt, ezért 1941-ben eladta az épületet, amit teljesen átépítettek mozivá.

A II. világháború után is működött a Fecske-malom, ez volt a legnagyobb Jászberényben. Az államosítás után pedig ez maradt csak meg. Az államosítással Fecske Sándorék elvesztették polgári lakházukat, a malmot, és kitelepítették őket. Igaz, nem a világ végére, hanem egy idős helybeli kulák házaspárral költöztették őket össze a Dárdás utcában. Itt éltek több mint 10 évig, s korábbi dolgozóik gyakran élelmeztek őket. Az értékekből néhány bútort, könyvgyűjteményt, festményt, ékszereket azért sikerült megmenteni, s ezek eladogatása is adott népi pénzt számukra.

Sorban Tekla egyik fia, Gyila Barna visszaemlékezése szerint a Fecske házaspár 1944-ben zsidókat segített. Lakházuk közvetlen szomszédja Spitz bácsi, a szatócs volt. Neki és családjának segített a vészterhes időszakban, egy fiuk így megmaradt. Ő a segítő tevékenységet bizonyította, s kijárta a hatóságoknál, hogy ezért Fecske Sándor kegydíjat kaphasson.

Az ötvenes években a hétköznapok cse-

desen teltek. Emma néni sütött, főzött, nagyon finom süteményeket tudott készíteni. Fecske Sándor bevásárolt, ha kellett, s takarított, mosott, fát vágott, vizet hordott. Amikor enyhült a félelem, Emma asszony testvére, Tekla is gyakran meglátogatta őket. Emma és Tekla gyönyörűen kézimunkázott, hímzett, horgolt, kötött, varrt. Idős korukban, amikor már csak ketten éltek, ebből tartották fenn magukat, kézi perzsákat is készítettek, illetve javítottak.

Amikor a kitelepítés már hatályát veszítette a Fecske házaspár Jászfényszaruba költözött az egyedül maradt Teklához. Erre 1964-ben került sor. Akkor a megmaradt bútorokat, értékeket magukkal vitték. Fecske Sándor 1970. február 5-én halt meg Jászfényszaruban. Az anyakönyvi bejegyzés szerint nyugdíjas volt. Lakcímük Dózsa György u. 18. szám. Az özvegy még élt 12 évet, és férje után özvegyi nyugdíjat kapott. Fecske Sándorné Sorbán Emma 1982. április 27-én halt meg szintén Jászfényszaruban. Mindketten Jászberényben, a Fecske család sírboltjában nyugszanak a Szent Imre temetőben.

Gyila Barna hosszú szovjet fogság után 1953-ban tért haza, jelenleg Budapesten él. Gyila Ferenc Sopronban járt egyetemre, 1956 után Svájcban telepedett le, Zürichben él.

Fecske Erzsébetnek két lánya nőtt fel, Szilágyi Erika és Szilágyi Erzsébet, akik a kitelepítés és az ötvenes évek viharában

A fotón láthatók (balról jobbra): elől Emma és Tekla, Emma mögött Fecske Erzsébet két lánya, Szilágyi Erzsébet és Szilágyi Erika. Erika mögött egyik lánya, Nemes Erika. A fotó az 1980-as évek elején készült Fényszaruban.

Komlóra kerültek. Az ő lányaik – Nemes Rita és Veronika – segítségével (is) tudtam a család történetét feltárni.

Kiss Erika

A Fecske-malom története 1882–2009 című kötet most jelent meg. Jászberényben kapható a Líra könyvesboltban, a Jász Múzeumban, valamint a szerzőnél, Kiss Erikanál. Tel.: 30/302-61-71

Civil szervezetek – francia, lengyel és magyar – együttműködése a Grundtvig Hálózatfejlesztő Program keretében

Projektgazdák támogatása vidéki környezetben

Az együttműködés célja: olyan projektgazdák segítése, fejlesztése, akik vidéken élnek és különböző nehézséggel küzdenek. Közülük Franciaországban, Lengyelországban, csakúgy mint hazánkban kiemelt szerepet kapnak a nők, mint hátrányos helyzetűek által végzett, irányított projektek (a nők a családban, a gazdasági-politikai életben többfunkciót látnak el).

2009. január 26. és február 1. között a résztvevőknek több programot volt módjuk megismerni Franciaországban. Az első találkozás alkalmat adott arra, hogy a program francia, lengyel és magyar résztvevői egymással kicserélhessék tapasztalataikat, megismerjék egymás gyakorlatát és módszertani eszköztárát. A hálózatfejlesztő program magyarországi alapja a Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság és a Jász Nagykun Szolnok Megyei Népfőiskolai Társaság „Vállalkozó Nők a Vidékiért” három megye, három régió határán c. projekt – a női vállalkozások fejlesztése.

2009. május 13–16. között a partnerek Magyarországon találkoztak, a konferencia Szolnokon került megrendezésre, de a résztvevők több más helyszínen is betekínthettek a hazai projektekbe. Itt hangsúlyt kaptak azok a kérdések, hogy melyek voltak az előzmények, helyi szükségletek, nehézségek, tanulságok, eredmények, finanszírozási problémák, célcsoportok s annak kiválasztása stb.

2009. június 16–21. között a hálózat résztvevői ismét találkoztak a lengyelországi Sucha Beskidzkán, ahol gazdag programnak lehettünk mi is részesei. Az Ökoló-

Csoportkép a Jerzmanowice-i középiskola látogatásakor – francia, lengyel és magyar delgációk tagjai

giai és Turisztikai Főiskola látta vendégül a francia és magyar partnereket. Itt megismerkedtünk a főiskola többfunkciós tevékenységével: a középiskola hogyan fejlődött főiskolává (az oktatási irányai: turisztika, informatika, a szociális társadalom fejlesztése), az Alapítvány működtetése, az épületük a Suski Kastély felújítása (kreativitás, vállalkozásfejlesztés – a munkahelyek teremtésének ösztönzése, önfoglalkoztatás) és kistérségi társulási feladatok

ellátása (projektek írásában és megvalósításában való közreműködés). Nagyban tudtak építkezni a tradíciókra és az emberek összetartására.

Több projekt is bemutatásra került pl: 10 hónapos ciklusban működő népzenei oktatás (szlovák–lengyel határon átnyúló projekt), turisztikai célú (több településen áthaladó) kerékpárút, kulturális örökség megőrzése (kúria rekonstrukciója, camping létrehozása). Jártunk fajáték készítő mű-

helyben, megtekintettünk egy úniós forrásból épített szélenergia-települést, melynek energiáját egy kolostor és a környéki település is hasznosítja. Utunk során számtalan gyönyörű fatemplomot is megnéztünk (erre tematikus utat is terveztek a projektgazdák). Jártunk nemzeti parkban (Ojcow) előadást hallgattunk, rövid túrára vettünk részt megismerve a hely történelmét, a várjátékokat. Még ezen a napon betekintést kaptunk egy település önkormányzati munkájába s meglátogattunk egy középiskolát. Egy érdekes turisztikai attrakció is bemutatásra került – barlangtúránk során „megelenedtek a barlanglakók”, majd denevérek kíséretében jutottunk el a barlang mélyén kínált vacsora helyszínére. Másnap a Babiogorski Nemzeti Park tanösvényét jártuk be, illetve megismerhettük a „Gabonaszemtől a kenyérig” c. projektet, majd egy hagyományos tanyát látogattunk meg fenn a hegyekben (verejtékes gyalogtúra után). A főiskolai műhelymunka keretében a térség LEADER fejlesztéseiről hallottunk, illetve ismét előtérbe került a magyarországi vállalkozó női projektünk s annak előzményei, várható hozadéka, fenntarthatósága s a levezethető általánosságok. Ezen túlmenően a projektben résztvevő három országbeli partnerek a vidéki projektek támogatásáról a hálózatfejlesztésről egyeztettek. Krakói városnézéssel zártuk a programot, amely egésze – a hálózatépítésen túl – példaértékű szakmai tapasztalatszerzés is volt.

Kovács Béla

BLNT projektmenedzsere